

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Expositio sensûs compositi & divisi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

quæ licet attingat omnia fortiter, simul tamen disponit omnia suaviter.

13. *Adhuc instabis.* Calvinus cum suis non negat cognitionem indifferentem, quam docet experientia, & tamen ex prædeterminatione infert, auferri potentiam ad utrumlibet.

Resp. Quid tum? In hoc ipso peccavit non tantum malus Theologus sed etiam Philosophus, quod ex motione causæ primæ, relinquire indifferenciam cognitionis, intulerit jacturam libertatis & indifferenciæ in voluntate. Exprobrabit Thomista Calvino, urgenti necessitatem, illud D. Hieronymi in ep. ad Cresiphont. contra Pelag. Injuriam tibi fieri putas, & destrui arbitrij libertatem, si ad DEUM semper auctorem recurras, si ex illius pendeas voluntate? &c. Et l. 3. adv. Pelagium: Egone liberum tollo arbitrium, qui in tota disputatione mea nihil aliud egi, nisi ut omnipotentiam DEI cum libero arbitrio conservarem?

14. *Objicies tertio.* Prædeterminatio tollit indifferentiam voluntatis, quia determinat ad unum: ergo tollit libertatem.

Respond. Prædeterminatio tollit indifferentiam voluntatis potentialem & privativam tantum, concedo: actuale & negativam, nego. Rursus: determinat ad unum cum directione cognitionis indifferentis, concedo: per modum naturæ & sine tali directione, nego.

Inquis: Illa determinatio tollit indifferentiam actualem, quæ adimit potentiam oppositi; sed prædeterminatio illam adimit: ergo.

Resp. quæ adimit potentiam oppositi in sensu tam composito quam diviso, concedo: quæ tan-

tum in sensu composito tollit potentiam oppositi, nego.

Instabis. Voluntas prædeterminata ad unum sensum nec in sensu composito nec diviso potest ponere dissensum; ergo nullam prorsus habet potentiam ad dissensum, & consequenter non est libera. Antec. prob. Ponere dissensum in sensu diviso prædeterminationis est illum ponere non coexistentem prædeterminationi, sed tamen dissensum voluntas ponere non potest: ergo Minor prob. In ejus potestate non est ponere unum extremum, in ejus potestate etiam non est alterum extremum cum ejus existentia componere vel non componere: Sicuti, quia existentia Petri non est in potestate Solis, ideo non est etiam in potestate Solis, ponere lucem coexistentem vel non coexistentem Petro: sed non est in potestate voluntatis ponere prædeterminationis existentiam; ergo etiam non est in ejus potestate cum illa dissensum componere vel non componere: sive ponere dissensum ut coexistentem, vel non coexistentem.

Resp. neg. antec. & minor. probationis, utrimque probationem distinguo. In cujus potestate non est ponere unum extremum &c. nisi illud extremum causet ipsam potestatem & indifferentiam, transeat: si causet, nego, & pariter distincta min. nego consequ. Nec instantia de Petro quicquam probat; nam Petrus non est essentialis causa lucis ponendæ, uti est contra prædeterminationem est essentialis causa electionis à voluntate liberè ponendæ.

Sed quia de potentia dissentendi in sensu composito hoc loco specialis est difficultatis, ideo sit

ARTICULUS IV.

An positis omnibus requisitis ad agendum voluntas debeat in sensu composito posse agere, vel non agere, ut sit formaliter libera?

SUMMARI A.

1. *Alia prærequisita ex parte actus primi, alia ex parte actus secundi.*
2. *Genuina explicatio sensus compositi & divisi.*
3. *Negatio sensus compositi non tollit simultaneam potentiam, sed potentiam simultatis.*
4. *Negativa assertio probatur duplici ratione.*
5. *Et multiplicibus exemplis.*
6. *De ratione libertatis est, cum omnibus requisitis ad operandum posse non operari in sensu diviso.*
7. *Adversarii fallaciter argumentantur à sensu composito ad divinum.*
8. *Exponitur mens Concilij Tridentini.*
9. *Voluntas premota ad amorem est æquè potens ad odium, quàm ad amorem.*
10. *Prædeterminatio remouetur ab actu primo.*
11. *Agere & non agere sumitur equaliter in definitione libertatis potentialis, non actualis.*
12. *Quandonam posito possibili in actu nullum sequatur inconveniens.*
13. *Mala acceptio sensus compositi destruitur.*

§. I.

Expositio sensus compositi & divisi.

EX prærequisitis ad agendum alia sunt, quæ pertinent ad actum primum, seu ad posse agere, alia ad actum secundum, seu ad ipsummet agere. Ad actum primum liberi arbitrii præter ipsam potentiam voluntatis, pertinet indifferens propositio objecti viresque sufficientes, quas in ordine supernaturali ad actus bonos DEUS per auxilium sufficiens, quod à D. Augustino vocatur *auxilium sine quo non*, suppeditat. Ad actum secundum pertinet tum ipsa intrinseca liberi arbitrii determinatio, tum ipsa Thomistarum doctrina] decreta prædeterminationis de quibus alio loco dictum, & prædeterminationis physica, de qua modo egimus.

Porrò ante resolutionem questionis ante omnia sciendum, quid sensus compositi & divisi nomine Thomistæ intelligant? Itaque eorum posse distinguunt per sentum compositum & divinum, e.g. homo sedens potest ambulare in sensu diviso.

viso, non autem in sensu composito, nequaquam hoc volunt (ut male ipsis quandoque imponitur) quod homo habeat potentiam ad ambulandum sessione ablata, hæc autem posita non habeat hanc potentiam; cum dicunt: Prædestinatus in sensu diviso potest damnari, non autem in sensu composito, non est sensus, quasi ablata primùm prædeterminatione homo habeat potentiam perseverandi in peccatis, sicque incidendi in damnationem æternam, non autem, quamdiu prædeterminatio est cum ipso conjuncta. Pariter, cum dicunt: Homo prædeterminatus ad consensum potest dissentire in sensu diviso, non in sensu composito; non hæc mens est, quod absente prædeterminatione habeat potentiam dissentendi, non autem hæc prædicte: hunc, inquam, istius distinctionis sensum, crei sanæ & catholicæ defensionis libertatis minis contentaneum, Thomistæ refugunt. Genuinus autem & verissimus ipsius sensus est: quod homo scilicet etiam posita sessione retineat quidem potentiam ad absolute non sedendum, ita tamen ut posita seu supposita sessione, non possit simul cum ipso componere actum ambulandi: sic enim posset simul sedere & non sedere, quod manifestè implicat. Ita in reliquis exemplis, dum dicunt: Prædestinatus potest in peccatis perseverare in sensu diviso, mens est: Prædestinatus unâ cum prædeterminatione habet potentiam ut perseveret in peccatis; non tamen est possibile, ut perseverantia in peccatis, seu finalis impenitentia conjungatur cum prædeterminatione: sic enim esset, & non esset prædestinatus. Item dicendo: Prædeterminatus ad agendum, potest non agere in sensu diviso, sensus est: Prædeterminatus ad actum habet veram potentiam, ut absolute non agat, aut ut agat oppositum: non tamen possibile est, ut negatio actus conjungatur cum prædeterminatione; quia, cum prædeterminatio sit efficax DEI motio in uno eoque reali instanti existens, quod actus existit, jam esset, & non esset efficax, voluntas quoque simul ageret & non ageret, quod implicat.

Itaque distinctio & negatio sensus compositi non afficit ipsam potentiam sed terminum potentie, h. e. actum, ejusque oppositum; neque negat simultatem potentie cum prædeterminatione, sed potentiam similitatis & compositionis inter negationem actus & prædeterminationem ad actum oppositum. His ita positis

§. II.

Resolutio negativa.

CONCLUSIO. Non est de ratione libertatis, ut voluntas cum omnibus requisitis ad operandum possit componere actum oppositum, vel negationem actus. Ita Alvar. l. 12. de aux. D. 115. cum alijs Thomistis. Probatur primo. Etsi voluntas non possit componere oppositum actus cum omnibus prærequisitis ad agendum, adhuc salvatur tota ratio libertatis: ergo illa potentia componendi non est de ratione libertatis. Antec. probatur. Quamdiu actus procedit à principio indifferente, tamdiu salvatur libertas ipsius; sed etiam si voluntas non possit componere oppositum cum omnibus prærequisitis ad agendum, adhuc actus procedit à principio indifferenti ad utrumlibet: quia tamdiu voluntas est formalis

ter indifferens ad utrumlibet, quamdiu operatur ex prævio indifferenti dictamine intellectus, in quo libertas formalis essentialiter radicatur: sed operatur ex prævio indifferenti dictamine, ut supponitur: ergo.

Secundo. Impossibile est, ut cum omnibus prærequisitis ad actum liberum ex parte actus secundi, voluntas componat oppositum; ergo hoc non est de ratione libertatis. Antec. prob. Si voluntas cum omnibus prærequisitis ad amorem v. g. posset componere negationem amoris, tunc posset simul esse & non esse actuale principium amoris: sed hoc implicat: ergo; Sequela probatur. Prærequisita ex parte actus secundi constituunt voluntatem in ratione principij actualis ipsius amoris: sed si hæc in sensu composito posset non amare, jam non esset principium actuale: ergo posset simul esse & non esse principium actuale.

Probatur tertio exemplis. & primò. Inter prærequisita ad liberè operandum est ultimum judicium practicum intellectus; neque enim voluntas fertur in incognitum, sed priusquam eligat, præsupponit consilium & ultimam sententiam de agendis: sed cum ultimo judicio practico imperante actum voluntas non potest componere negationem actus; sic enim operaretur voluntas absque prævio ductu rationis, quod implicat.

Secundo. DEUS liberrimè creavit mundum, nec tamen poterat cum omnibus prærequisitis ad liberam creationem componere non creationem mundi: ergo hæc potestas componendi non est de ratione libertatis. Alterum membrum antecedentis probatur: Inter prærequisita ad liberam creationem mundi est voluntas creandi mundum, quia *quæcumque voluit, fecit*: sed erat impossibile DEO cum voluntate creandi componere non creationem mundi, ergo.

Tertio. Unum ex necessariis prærequisitis ad liberè operandum, est efficax prædeterminatio & prædeterminatio: sed cum hæc non potest stare oppositum operationis: ergo non est necessarium, ut cum omnibus prærequisitis ad operandum voluntas possit oppositum ponere in sensu composito. Majorem quoad 1. partem in Tract. de DEO, quoad alteram partem in cap. præfenti probavimus. Minor exinde probatur, quod si cum prædeterminatione & prædefinitione ad actum, posset componi oppositum, jam DEI voluntas non esset omnipotens & infinite efficax, cum videlicet intentio voluntatis divinæ, in ista motione contenta, per creatam hominis voluntatem impediri posset, quemadmodum advertit D. August. in *Enchirid.* c. 95. dicens: *DEUS noster in celo & in terrâ, omnia quæcumque voluit, fecit; quod nique non est verum, si aliqua voluit, & non fecit: & (quod est indignius) ideo non fecit, quia, ne fieret quod volebat Omnipotens, voluntas hominis impedivit.* Nec minùs *S. D. 2. 2. q. 112.* *Preparatio secundum quod est à DEO movente, habet necessitatem ad id, ad quod ordinatur à DEO, non quidem coactionis, sed infallibilitatis, quia inrensus DEI deficere non potest.*